

دانشگاه فردوسی مشهد

انتشارات، شماره ۶۱۰۵

تحلیل انتقادی و کاربردی نظریه‌های فراگیری زبان اول: از پیدایش تا تکوین

تألیف:

دکتر رضا پیش قدم
دانشیار دانشگاه فردوسی مشهد

مریم سادات طباطبائیان
صفورا ناوری

سرشناسه: پیش قدم، رضا، ۱۳۵۶ -
 عنوان و نام پدیدآور: تحلیل انتقادی و کاربردی نظریه‌های فراگیری زبان اول: از پیدایش تا تکوین / تألیف رضا پیش قدم، مریم سادات طباطبائیان، صفورا ناوری.
 مشخصات نشر: مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۹۲.
 مشخصات ظاهری: ۲۹۴ ص.
 فروست: (انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد؛ شماره ۶۱۰).
 شابک: (ISBN: 978-964-386-284-8)
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا.
 یادداشت: کتابنامه.
 موضوع: زبان آموزی.
 شناسه افزوده: طباطبائیان، مریم، ۱۳۶۳ -
 شناسه افزوده: ناوری، صفورا، ۱۳۶۱ -
 شناسه افزوده: دانشگاه فردوسی مشهد.
 رده‌بندی کنگره: P ۱۱۸/۲ ت ۳ ۱۳۹۲ پ ۹
 رده‌بندی دیوبی: ۴۱۸
 شماره کتابخانه ملی: ۳۲۲۷۷۲۷

دانشگاه فردوسی مشهد

انتشارات، شماره ۶۱۰

تحلیل انتقادی و کاربردی نظریه‌های فراگیری زبان اول:

از پیدایش تا تکوین

(ویراست دوم)

تألیف

دکتر رضا پیش قدم - مریم سادات طباطبائیان - صفورا ناوری

ویراستار علمی

دکتر بهزاد قنسولی - دکتر سید امیر امین یزدی

وزیری، ۲۹۴ صفحه، ۱۰۰۰ نسخه، چاپ دوم، زمستان ۱۳۹۳

امور فنی و چاپ: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.

بها: ۸۰۰۰۰ ریال

ISBN: 978-964-386-284-8

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۳۸۶-۲۸۴-۸

تقدیم به مقام والای
خانواده که زبان و فرهنگ مادری را به ما آموخت،
و
تقدیم به ساحت مقدس
تمام استادانی که سال‌ها نزد آن‌ها درس عاشقی
آموختیم.

تقدیر و سپاس‌گزاری

ناگفته پیداست که در تألیف هر اثر پژوهشی ارزنده، دانش، کوشش و تجربه‌ی یاوران خردمند، پرتلاش و ذکاوت‌مند مؤلف، به یاری او می‌آیند و ضمن تنقیح و پیراستن اثر وی از لغزش‌های احتمالی، آن را به زیب و زیور دریافت‌های عالمانه و باریک‌اندیشی‌های داهیان‌ه خویش می‌آریند. بی‌شک تشکر و سپاس‌مندی از این عزیزان ضروری بوده و بجاست در ابتدای این اثر از یکان یکان آنان تقدیر و تشکر نمایم. ابتدا از جناب آقای دکتر منصور فهیم استاد ارجمندم در گروه زبان انگلیسی دانشگاه علامه طباطبایی که بذر نگارش این کتاب را در کلاس‌های زبان اول خویش در ذهنم کاشت، همچنین از استاد فرزانه و دانشمند، دکتر نوآم چامسکی و همکاران فرهیخته‌ام سرکار خانم دیان لوئیس استاد دانشگاه جرج واشنگتن و آقای دکتر پیتر سالوی استاد دانشگاه یل که در نگارش این اثر به من یاری رساندند. و نیز دوستان و همکاران گران‌قدر گروه زبان انگلیسی دانشگاه فردوسی مشهد به‌ویژه آقایان دکتر بهزاد قنسولی و دکتر ضرغام قپانچی که کتاب حاضر را از منظر زبانی بررسی نموده و با ارایه‌ی نظریات ارزشمند خویش بر غنای علمی آن افزودند. افزون بر این، مراتب سپاس خویش را ابراز می‌نمایم به دو دیگر همکار فاضلم آقایان دکتر بختیار شعبانی ورکی و دکتر سید امیر امین یزدی که کتاب حاضر را از منظر فلسفی و روان‌شناسی مورد مذاقه قرار داده و با سخاوت بی‌نظیر علمی خویش مرا در این مهم یاری رساندند. و از جناب آقای مصطفی قندهاری که ویرایش ادبی این مجموعه را بر عهده داشتند، صمیمانه تشکر می‌کنم.

در انتها نیز لازم می‌دانم از خانواده‌ی خویش، همسر صبور و فرزند عزیزم که زمینه‌ی نگارش این کتاب را فراهم آوردند، سپاس‌گزار باشم. به‌ویژه مایلم مراتب قدردانی خود از دو دانشجوی توانمند خویش، خانم‌ها مریم سادات طباطبائیان و صفورا ناوری که با حضور مشتاقانه خود در کلاس‌های دکتری و درج سخنرانی‌های ارائه شده و انجام پژوهش‌های متعدد زبانی، همکار راقم این سطور در تألیف کتاب حاضر بودند را اعلام دارم.

رضا پیش‌قدم

دانشیار گروه زبان و ادبیات انگلیسی

دانشگاه فردوسی مشهد

تابستان ۹۲

۵	فهرست مطالب
۷	پیش‌گفتار
۹	بخش اول: نظریه‌های بنیادین فراگیری زبان اول
۱۳	فصل اول: بوراس فردریک اسکینر
۲۳	فصل دوم: نوام چامسکی
۳۳	فصل سوم: کنث مک کورکودیل
۴۳	فصل چهارم: ژان پیاژه
۵۱	فصل پنجم: جروم سیمور برونر
۶۱	فصل ششم: مایکل الکساندر کرک وود هالیدی
۷۱	بخش دوم: نظریه‌های مرتبط به فراگیری زبان اول
۷۵	فصل هفتم: لو سیمونویچ ویگوتسکی
۸۵	فصل هشتم: میخائیل میخائیلویچ باختین
۹۳	بخش سوم: مکاتب نوین فراگیری زبان اول
۹۷	فصل نهم: دستور نوپدیدانگار
۱۰۵	فصل دهم: پیوندگرایی
۱۱۳	فصل یازدهم: فرضیه‌ی خودراه‌اندازی
۱۲۱	فصل دوازدهم: الگوی رقابت
۱۲۹	فصل سیزدهم: نظریه‌ی کاربرد - مبنای یادگیری زبان
۱۴۱	فصل چهاردهم: الگوی تحولی - تفاوت‌های فردی مبتنی بر ارتباط
۱۵۱	بخش چهارم: نظریه‌های مکمل فراگیری زبان اول
۱۵۵	فصل پانزدهم: دنیل ایساک اسلایین

۱۶۳	فصل شانزدهم: راجر براون
۱۷۱	فصل هفدهم: چارلز آلبرت فرگوسن
۱۷۹	فصل هیجدهم: اریک هاینز لنیگ
۱۸۵	فصل نوزدهم: رومان یاکوبسون
۱۹۱	فصل بیستم: چارلز ساندرز پرس
۱۹۷	بخش پنجم: سواد
۲۰۱	فصل بیست و یکم: سواد
۲۱۳	بخش ششم: اختلالات فراگیری زبان اول
۲۱۷	فصل بیست و دوم: فراگیری زبان در ناشنویان و نابینایان
۲۲۵	فصل بیست و سوم: بیماری‌های مربوط به فراگیری زبان اول
۲۳۷	منابع فارسی
۲۳۹	منابع انگلیسی
۲۴۹	منابع تصاویر
۲۵۳	راهنمای موضوعات فارسی
۲۶۳	راهنمای موضوعات انگلیسی

پیش‌گفتار

کتاب حاضر محصول هشت سال تلاش مستمر مؤلفان در زمینه‌ی فراگیری زبان اول می‌باشد که نتیجه‌ی آن در ۶ بخش و ۲۳ فصل به رشته‌ی تحریر در آمده است. این مجموعه به بررسی آراء و نظریات بزرگان حوزه‌ی زبان اول می‌پردازد و نظریات آن‌ها را از پیدایش تا تکامل به شکل منسجم مورد دقت قرار می‌دهد. ابتدا نظریات مربوط به فراگیری زبان اول مطرح می‌شود، سپس مورد بررسی و نقد قرار می‌گیرد و در پایان، کاربرد آن‌ها در یادگیری زبان اول، دوم و در آموزش زبان ارائه می‌گردد.

بخش اول به بررسی نظریه‌های بنیادین فراگیری زبان اول می‌پردازد و به آرای افرادی همچون: اسکینر، چامسکی، مک کورکودیل، پیازه، برونر و هالیدی می‌پردازد. بخش دوم به بررسی صاحب‌نظران روسی، که نظریاتشان به فراگیری زبان اول قابل بسط است، می‌پردازد و آرای ویگوتسکی و باختین را واکاوی می‌نماید. بخش سوم به معرفی مکاتب نوین فراگیری زبان اول می‌پردازد و نظریات نوپدیدانگاران، پیوندگرایان، فرضیه‌ی خودراه‌اندازی، الگوی رقابت، نظریه‌ی کاربرد - مبنای یادگیری زبان و الگوی تحولی - تفاوت های فردی مبتنی بر ارتباط را مورد بررسی قرار می‌دهد. در ادامه و در بخش چهارم نظریه‌های مکمل فراگیری زبان اول، که شامل آرای: اسلایین، براون، فرگوسن، لنبرگ، یاکوبسون و پرس می‌باشد، واکاوی می‌شود. بخش پنجم به تعریف سواد می‌پردازد و در بخش پایانی، زبان ناینیان، ناشنویان و اختلالات رفتار زبانی بررسی می‌شود.

با توجه به محتوا و ویژگی‌های کتاب «تحلیل انتقادی و کاربردی نظریه‌های فراگیری زبان اول: از پیدایش تا تکوین»، خواندن آن به والدین علاقه‌مند، محققان، مدرسان و دانشجویان رشته‌های زبان‌شناسی، آموزش زبان، روان‌شناسی و گفتار درمانی توصیه می‌شود. امید است که کتاب حاضر مورد استفاده‌ی خوانندگان محترم قرار گیرد. ما از هر گونه نقدی که به ارتقای کیفی این کتاب کمک کند، استقبال می‌نماییم. خوانندگان محترم می‌توانند پیشنهادات و انتقادات خود را به رایانامه‌ی pishghadam@um.ac.ir ارسال نمایند.